Energiateollisuus ry:n keskeisiä näkemyksiä hallituksen esityksestä eduskunnalle sähköalan väliaikaista voittoveroa koskevasta lainsäädännöstä

Eduskunnan talousvaliokunta 26.1.2023

Sampo Seppänen, Energiateollisuus ry

Energiateollisuus

Hallituksen esitys ”ylisuurten” voittojen verotuksessa ja EU:n asetuksen toteuttamisessa on epäonnistunut

- Leikkaa myös normaaliaikojen tuottoja
  - ”Ylisuurten” tuottojen voittoveron perustaminen oman pääoman tuottoon ei ole loogista. Yritykset joutuvat maksamaan korkeaa veroa myös normaaliaikojen tuotoista
  - EU:n asetus: ylituottoja ovat 180 euroa/MWh ylittävistä markkinahinnoista kertyvät tulot. Nyt esitetty malli verottaa suomalaisia yrityksiä jo 0,5 mrd:lla eurolla, kun markkinahinnan keskiarvo on 100 euroa/MWh
- Kohtelee yrityksiä sattumanvaraisesti ja epätasa-arvoisesti
  - Pääomarakenne (oma pääoma vs. vieras pääoma), kirjanpitotavat, yritysrakenteet
- Kohtelee yrityksiä hyvin ankarasti EU:n asetukseen ja lähimaiden toteutustapoihin nähden
  - Verotus monikymmenkertainen suhteessa Ruotsiin
  - Suomen veromalli on selvästi parametreiltään ja kestoltaan ylimitoitettu
- Erittäin huolestuttava signaali investointien kannalta
  - Suomessa mitkä hyvänsä hiilineutraalisuutta edistävät investoinnit voivat joutua 50 prosentin marginaaliveron piiriin, vaikka oman pääoman tuottoaste vastaisi yritystoiminnan normaaliaikojen tuottoa
  - Pienikin viesti markkinoille veron pysyvästä luonteesta tai jatkumisesta suunniteltua aikataulua pidemmäksi olisi merkittävä takaisku investointien ja vihreän siirtymän kannalta

Ylisuurten tuottojen voittoveron perustaminen oman pääoman tuottoon ei ole loogista

- Yritysten oman pääoman tuottoasteen ja sähkön tukkumarkkinan hintatason välillä ei ole ollut aiempina vuosina selvää yhteyttä (korrelaatio puuttuu)*
  - Asetettu parametri ylisuurelle tuotolle ei kuvasta yrityksen ”ylituottoja”
  - Laki verottaisi myös ”normaaliaikojen” tuottoja

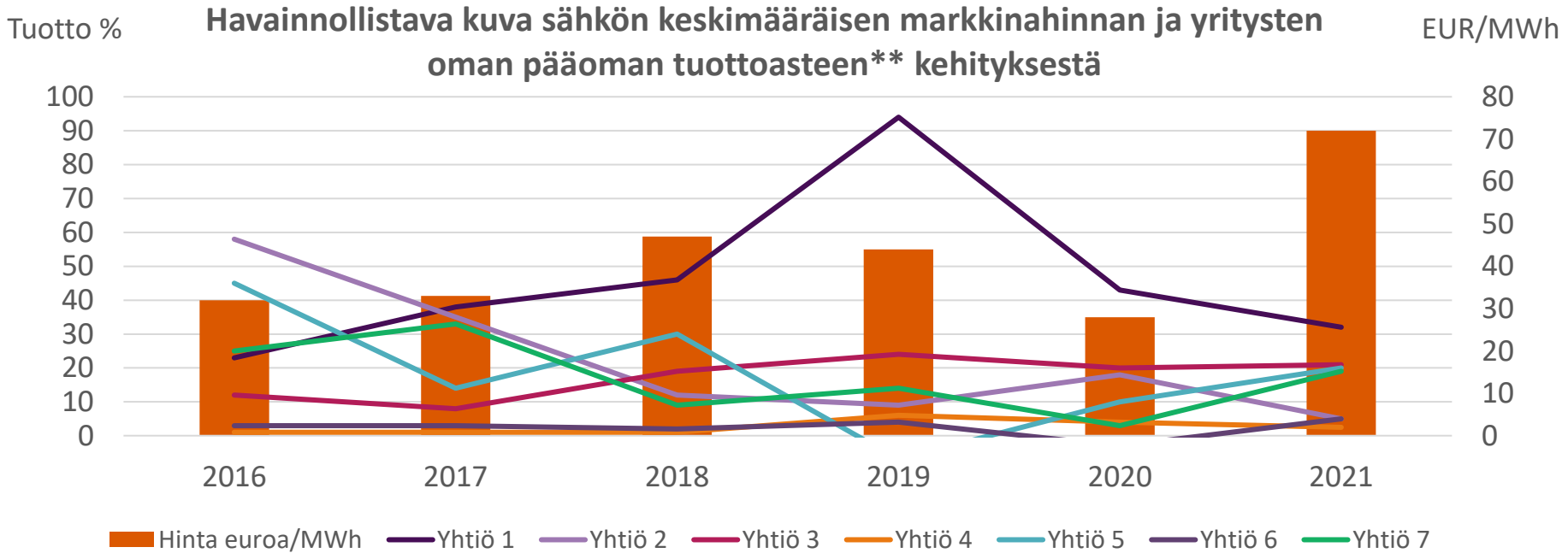

*7 kokoluokaltaan merkittävän yrityksen otos

**4 yrityksestä katsottu yrityksen sähköliiketoiminnan oman pääoman tuottoaste, 3 yrityksestä koko yrityksen oman pääoman tuottoaste

Esitys kohtelee yrityksiä epätasa-arvoisesti

- Sähköliiketoiminnan oman pääoman tuottoasteeseen vaikuttaa usea tekijä:
  - Oman pääoman ja vieraan pääoman suhde
    - Verotus syrjii enemmän vieraalla pääomalla toimivia yrityksiä/rahoitettuja investointeja
  - Sähköliiketoiminnan erilliskirjanpito/tuloslaskelma kyseenalainen verotuskäytäntöön Yritys voi soveltaa kirjanpitolain mahdollistamia menetelmiä esim.:
    - Omaisuuserien arvostukset voivat vaihdella yhtiöiden välillä. (markkina-arvo vs. kirjanpidollinen arvo)
    - Eriyttämislaskelmat perustuvat yhtiöiden omiin käytäntöihin ja laskentakaavoihin
  - Oma pääoma voi yleisesti vaihdella huomattavasti vuosien välillä riippuen yrityksen tilanteesta ja sen valitsemien käytäntöjen vuoksi

➢ <u>Johtaa selviin eroihin yrityksien oman pääoman tuottoasteissa</u>

Esitys kohtelee yrityksiä epätasa-arvoisesti

Sähköliiketoiminnassa toimii hyvin erilaisia yritysrakenteita omaavia yrityksiä

- On esimerkiksi pelkkiä sähkön tuottajia tai vähittäismyyjiä sekä yrityksiä, joilla on kumpaakin toimintaa, mutta ne saattavat olla konsernin sisällä joko samassa yhtiössä tai erillisissä yhtiöissä. Osa sähköntuottajista taas on omistajana erillisessä sähkön vähittäismyyntiä harjoittavassa yrityksessä. Osalla yrityksiä sähkötuotanto on omissa erillisissä yhtiöissään, mutta operatiivinen toiminta kaikkine kustannuksineen konsernitasolla.
- **Eri yritysrakenteet ja ehdotetun lainsäädännön toteutustapa johtavat siihen, että eri yritysten verorasitus (tai ylipäätänsä veron piiriin joutuminen) voi olla hyvin erilainen riippuen siitä, miten eri sähköliiketoiminnan toiminnot ovat järjestetty konsernin sisällä eri yhtiöille.** Esimerkiksi veron piiriin joutuisivat:
  - Sähkön vähittäismyyntiyhtiöt, jotka ovat osana sähköntuotantoa sisältävää konsernia, vaikka samassa konsernissa olevien yhtiöiden väliset myynnit on hinnoiteltava markkinaehtoisesti. (Verotusmenettelylaki 31§)
  - Sähkön vähittäismyyntiyhtiöt, joilla on hyvin vähäistä sähköntuotantoa (esim. aurinkopaneelit asiakkaan kiinteistöllä) ja jota myydään suoraan asiakkaille

Suomen vero olisi erittäin ankara verrattuna lähialueiden toteutustapoihin

- Suomi:
  - Ylimääräinen vero kannettaisiin koko vuoden 2023 sähköliiketoiminnan tuloksesta siltä osin kuin se ylittää sitoutuneen oman pääoman määrälle lasketun kymmenen prosentin tuoton. Veroprosenttia on 30% ja se tulee tuloveron päälle.
  - **Arvio tuottokertymästä: 500-1300 miljoona euroa**
- Ruotsi:
  - Suunnitelmissa tuottokatto ajalle 1.3.–30.6.2023 ja 180 euroa/MWh ylittävästä tulosta leikataan 90 %
  - Veron piiristä otettu tuotantomuotoja pois ja ylituottoa tarkastellaan kuukauden keskiarvona
  - **Arvio tuottokertymästä: 25 miljoona euroa**
- Tanska:
  - Tuottokatto ajalle 1.12.2022–30.6.2023 ja 180 euroa/MWh ylittävästä tulosta leikataan 90 %.
  - Ylituottoa tarkastellaan kuukauden keskiarvona. Lisäksi biomassaa ja öljyä polttoaineena käyttävälle sähköntuotannolle on asetettu dynaaminen muuttuviin kustannuksiin perustuva hintakatto.
  - **Arvio tuottokertymästä: 50 miljoonaa euroa.**
- Viro ja Latvia eivät ole asettamassa asetuksen mukaista tuottokattoa

Keskeisiä parannettavia asioita

- Yritykset toimivat eri pääomarakenteilla. Verotuksen ei tule olla yrityksiä syrjivä.
  - Veron tulee määräytyä koko pääoman tuottoasteen mukaan
- Veron parametrit ovat ylimitoitetut ja ne tulisi olla lähempänä EU:n asetuksen mukaista toteutusta.
  - Veron tulee olla puolen vuoden mittainen (asetus 30.6.2023 asti)
  - Veron parametrejä tulee muokata, jotta ne vastaavat paremmin ”ylisuuria” tuottoja
- Verolain tulisi huomioida eri yritysrakenteet paremmin mm.
  - Lain piiristä tulisi poistaa kaikki puhtaat sähkön myyntiyhtiöt
  - Laki tulisi sallia pienimuotoisen sähköntuotannon vähittäismyyntiyhtiöiden osalta
- Veron tulee olla ehdottomasti väliaikainen.
  - Muuten selvä takaisku investointien ja vihreän siirtymän kannalta
  - Investoinnit päästöttömään energiajärjestelmään on keskeisin tie kohti vakaampia sähkömarkkinoita ja kohtuuhintaista energiaa